

Актуелни ултиматум из ЕУ, достављен Србији и Косову пре 3 дана, чија тачна садржина није обелодањена (на захтев делегације ЕУ), последица је и производ више од 20 година дубоких фрустрација у односима између ЕУ и Србије (као и ЕУ и Косова). Главни разлог су изневерена очекивања. Оно што ЕУ данас може понудити Србији и осталим државама не-чланицама све је мање привлачно, пре свега зато што се чланство у ЕУ више не може обећати с било каквом извесношћу, а остале погодности које се нуде нису довољне. То значи да Европској унији остаје само мотка. Шаргарепе су потрошене. У свим испитивањима јавног мњења у Србији подршка чланству у ЕУ је константно испод 50%.

Наступ ЕУ ме подсећа на силеџије који су некада кружили крајем око моје старе гимназије у Београду. Зауостављали су на улици млађе ученике и нудили им да купе... циглу. Дечак би обично одговорио: „Шта ће ми цигла“. Силеџија би на то рекао: „Треба ти, веруј ми. Даћу ти је за 10 динара“. Сироти дечак би онда извадио 10 динара, јер је знао да ако не купи циглу следе батине и ударци у главу – после чега ће му свакако узети оних 10 динара из џепа.

Тако ЕУ данас долази у Србију. Свака особа просечне интелигенције одмах би одговорила: „Немате шта да нам понудите и нећемо да купимо вашу циглу“. Али ЕУ онда прелази на претње ултиматумима. Не знамо тачно шта пише у овом ултиматуму, али не треба нам много маште да претпоставимо да се претње крећу од суспензије преговора о придруживању, преко укидања приступа фондовима помоћи (коју Србија добија као кандидат за чланство у ЕУ), поновног увођења виза, обесхрабтивања инвеститора из ЕУ, до могућих финансијских санкција (на пример, ускраћивања приступа краткорочним комерцијалним зајмовима), забране дугорочних кредита из европских банака, ЕБРД, можда чак и Светске банке и ММФ-а, а у екстремном случају можда и пуног ембарга уз могућу заплону имовине. Србија нема олигархе, али има Народну банку и девизне резерве, као и доста компанија које део средстава држе у страним банкама ради финансирања трговине.

Наступ ЕУ ме подсећа на силеџије који су некада кружили крајем око моје старе гимназије у Београду. Зауостављали су на улици млађе ученике и нудили им да купе...

циглу

Питање које се намеће гласи: може ли земља преживети ЕУ санкције које би могле потрајати 5, 10, можда и 20 година? Или чак дуже. Прво морамо имати у виду да би цену таквих санкција платило 99% становништва које у случају прихватања ултиматума не би трпело никакве економске последице. Срби који живе на Косову, око 1% популације етничких Срба, изгубили би нека од права због неекономских захтева из ултиматума ЕУ. То морамо имати на уму: одбијање значи прихватање губитка за 99% становништва да би се осигурала (можда само илузорна) безбедност за 1%.

Какве су последице одбијања? То би подстакло даље јачање национализма у земљи. Националисти ће говорити да су од почетка знали да нас Европа мрзи и да нас не жели, а сада отворено показује да хоће да нас уништи. У таквој ситуацији шириће се разне шашаве идеје и теорије. Русија ће их подржавати, не зато што је Русији нарочито стало, већ зато што јој у овом тренутку иде у прилог да произведе што више проблема широм света да би скренула пажњу с Украјине.

Уследила би експлозија национализма праћена опадањем БДП-а. У зависности од интензитета санкција, БДП би у првој години опао између 5% и 10%. То би дубоко поделило јавност. Мада се тренутно све партије слажу да ултиматум треба одбацити, укључујући и проевропске партије које је Европа више пута изневерила, па су сад у противљењу ултиматуму оштрије од партија на власти, веома је вероватно да би се за неколико година политичко тело у земљи дубоко поделило на оне који одбацују сваку могућност дијалога и оне који се залажу за нове преговоре са ЕУ. Ако величина та два тора буде уједначена и ако њихови припадници почну да се оптужују и прете једни другима, читава ствар се може завршити грађанским ратом. Пошто би запад у том случају имао ограничен избор пријатељски настројених преговарача унутар Србије, а Србија је већ окружена чланицама НАТО савеза, не може се искључити ни могућност формалне окупације земље НАТО снагама. Не смемо заборавити да су у овом тренутку Босна и Косово НАТО протекторати и да запад у било ком тренутку може једним потезом сменити владе у Црној Гори и Северној Македонији. Такође, НАТО јединице се већ налазе у свим земљама региона, као и у суседним земљама (Румунија, Хрватска, Бугарска, Мађарска). Оне исте земље које су умарширале у Србију у Другом светском рату могле би то сада поново учинити.

Може ли Србија преживети економски ултиматум ЕУ

Пише: Бранко Милановић
среда, 25 јануар 2023 00:47

[Global inequality and more 3.0](#)